

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Приймальною комісією
Протокол № 2 від 13.04. 2026 р.
Голова Приймальної комісії

Олександр ТУРУНЦЕВ

**Програма
фахового заліку**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Спеціальність: В11 Філологія (за спеціалізаціями)
Освітня програма: 2.В.11.052.01 Мова і література (італійська)

ПОГОДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри романської філології
протокол № 3 від 6 березня 2026 р.

Завідувач кафедри Анастасія КОПИТІНА

Київ – 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фаховий залік перевіряє базові навички володіння й розуміння явищ італійської мови й літератури та є обов'язковим заліком для вступників на програму підготовки магістра за спеціальністю В11 Філологія освітня програма «Мова і література (італійська)». Залік проводиться в **усній формі**.

Співбесіда ґрунтується на виявленні практичних навичок володіння італійською мовою і передбачає визначення у вступників достатньо високого рівня мовної компетенції (на рівні B2 за шкалою Ради Європи), що засвідчує готовність вступників до здобуття другого (магістерського) освітнього рівня.

Лінгвістична підготовка філологів в університеті включає мовний і мовленнєвий компоненти, що розглядаються як взаємопов'язані та взаємозумовлені аспекти іншомовної комунікації. Під час фахового заліку перевіряється рівень сформованості мовної (лінгвістичної) та мовленнєвої (комунікативної) компетентностей абітурієнта.

Відповідно чітко виокремлюються дві позиції – знання мови як системи (тобто знання про мову), мовних одиниць і їх функцій в іншомовній комунікації та володіння мовою як здатність спілкування, вираження думок і вміння здійснювати всі види мовленнєвої діяльності.

ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Особи, які вступають до магістратури повинні володіти комплексом іншомовних знань, умінь і навичок, необхідних для навчання за обраним напрямом та проведення наукового дослідження.

Під час заліку з італійської мови вступники повинні продемонструвати:

- вільне володіння італійською мовою, сформованість комунікативної компетенції в рецептивних видах мовленнєвої діяльності;
- багатий лексичний запас італійської мови, вільне використання лексики та володіння основним набором синонімічних та антонімічних пар;
- сформованість граматичної компетенції у практичному і теоретичному аспектах;
- належне володіння орфоепічними нормами італійської мови.

Італомовна **комунікативна компетенція** студентів перевіряється у межах **тематики**, що передбачена програмами базових практичних дисциплін італійської першого (бакалаврського) освітнього рівня, а саме:

1. *Rendersi utili. Le associazioni di volontariato.* (Бути корисними. Волонтерські асоціації).
2. *I grandi nomi d'Italia da ieri a oggi.* (Найвизначніші діячі Італії від минулого до сьогодення).

3. L'emigrazione degli italiani all'estero. Il problema dell'emigrazione nel mondo moderno. (Еміграція італійців за кордон. Проблема еміграції у сучасному світі).
4. I valori famigliari degli italiani. Il concetto della famiglia. (Італійські родинні цінності).
5. I piatti italiani tradizionali. La storia della pizza e della pasta.(Традиційні італійські страви. Історія виникнення піци та пасти).
6. Il settore agroalimentare italiano. Quando a tavola il <Made in Italy> è falso.(Сектор сільськогосподарської продукції у Італії. Коли фальсифікують «Made in Italy»).
7. Figli di mamma a vita. Il fenomeno della convivenza prolungata dei giovani italiani con i loro genitori. (Феномен задовгого сумісного проживання італійської молоді зі своїми батьками).
8. Il problema della parità tra uomini e donne nel mondo moderno. (Проблема рівних прав між чоловіками та жінками у сучасному світі.)
9. Le feste e tradizioni vecchie e nuove. A cosa serve conservare le tradizioni? (Традиції старі та нові. Чому потрібно зберігати традиції?).
- 10.La lingua italiana nel mondo. (Італійська мова у світі).
- 11.Gli italiani a tavola. (Харчові звички італійців).
- 12.La società italiana di oggi. (Сучасне італійське суспільство).
- 13.La mafia italiana. Cosa deve fare lo stato per eliminarla? (Італійська мафія. Що повинна робити держава для того щоб побороти її?).
- 14.Spendaccioni. Il mondo del consumismo o perchè consumiamo sempre di più? (Сучасний світ консумізму, або чому ми споживаємо все більше?).
- 15.Il turismo. Il viaggio etico, come lo capite personalmente. (Туризм. Етична подорож, розкрийте це поняття.)
- 16.No alla tv. Quali sono i maggiori aspetti positivi della tv e quali quelli negativi? (Ні телебаченню. Позитивні та негативні аспекти телебачення).
- 17.La scienza della buona notte. Quali sono le cause e le conseguenze della carenza di sonno? (Наука здорового сну. Причини та наслідки недостатнього сну).
- 18.Qualì sono i segreti per stare bene fisicamente e mentalmente? (Секрети доброго фізичного та ментального здоров'я).
- 19.Mass-media e le nuove tecnologie nella vita di oggi. (Масс медіа та новітні технології у сучасному житті).
- 20.Lavoro. Cos'è per voi un "buon lavoro". Che caratteristiche deve avere? (Робота. Як ви розумієте поняття «гарна робота», які характеристики вона повинна мати?).
- 21.Computer. Le cose che facciamo al computer. Come ci aiuta nella vita moderna? (Комп'ютер, як ми його використовуємо, та як він нам допомагає у сучасному житті).
- 22.Ecologia. Il problema di surriscaldamento del pianeta. L'immondizia. (Екологія.

- Проблема підвищення температури на планеті. Проблема сміття).
23. Che fine ha fatto l'amicizia? Chi è per voi un amico fedele? (Куди поділась дружба. Хто для вас вірний друг?).
24. La vita sana. Il ruolo dello sport nella vita della persona moderna. (Здоровий спосіб життя. Спорт у житті сучасної людини).
25. La gioventù ucraina ed italiana. (Молодь в Україні та в Італії).
26. Esami. I consigli dello psicologo. (Іспити. Поради психолога).
27. Animali domestici. Il problema degli animali abbandonati. (Домашні тварини. Проблема покинутих тварин.)
28. Il problema di disoccupazione in Europa ed Ucraina. (Проблема безробіття в Європі та в Україні).
29. La prospettiva dello studio della lingua italiana in Ucraina. (Перспективи вивчення італійської мови в Україні)
30. Paragonate il sistema dell'educazione in Italia con quella ucraina. (Порівняйте систему освіти в Італії та в Україні).

ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК З ЛІНГВІСТИКИ

Перевірка знань системи мови та літератури ґрунтується на змісті базових теоретичних дисциплін, які вивчаються студентами першого (бакалаврського) освітнього рівня, зокрема теоретична фонетика, теоретична граматика, лексикологія, історія італійської мови, стилістика італійської мови та література Італії. Перевірка знань з італійської філології відбувається на основі окремого завдання, яке абітурієнт бачить на екрані. Опитування за цим завданням відбувається індивідуально з кожним абітурієнтом та триває не більше 20 хвилин (на одну особу).

Під час відповіді члени комісії не порушують її комунікативну цілісність і не виправляють мовних помилок, але нотують їх у протоколі та враховують під час оцінювання. У ході опитування також задаються додаткові питання, відповіді на які також впливають на загальний результат.

Робоча мова заліку – італійська.

Зразок завдання

Computer. Le cose che facciamo al computer. Come ci aiuta nella vita moderna?

Зразок мікроконтекстів для перекладу

Tradurre il testo in italiano e prepararsi a discutere le questioni linguistiche con l'intervistatore.

1. Система мови включає такі рівні, як фонематичний, морфемний, синтаксичний, семантичний та дискурсивний.
2. Данте Аліг'єрі, автор «Божественної комедії», вважається основоположником літературної італійської мови.
3. Італійська мова має багату діалектну різноманітність, що відображає історію та культуру різних регіонів Італії.
4. Процес стандартизації італійської мови був тривалим і складним, і лише у ХІХ столітті, після об'єднання Італії, літературна італійська почала поширюватися як загальнонаціональна мова.
5. В італійській мові артикль є обов'язковою службовою частиною мови, яка визначає рід та число іменника.

Орієнтовний перелік тем з італійської філології

Теоретична фонетика італійської мови

1. Особливості артикуляції та функціонування приголосних.
2. Особливості артикуляції та функціонування голосних.
3. Складоподіл слова.
4. Наголос у слові, фразі та реченні.
5. Просодична система. Інтонація.

Теоретична граматики італійської мови

1. *Системний та структурний підходи до вивчення мови:* поняття системи та структури, рівні мови, одиниці мови, поняття міжрівневого ізоморфізму, план змісту та план вираження мовних одиниць.
2. *Граматичні категорії та їх реалізація:* граматична категорія як сукупна система виразу узагальненого граматичного значення, референційні та сигніфікативні граматичні категорії, опозиційна основа граматичної категорії, типи опозицій.
3. *Основні критерії виділення частин мови.* Різні підходи до визначення поняття "частина мови" в італійській мові.
4. *Граматичні категорії іменника: категорії числа та відмінка:* формальні та функціональні ознаки категорії числа, проблема значення числа у різних підкласах іменників.
5. *Граматичні категорії дієслова в італійській мові: категорії часу, виду,*

стану: проблема загальнопоняттєвої категорії часу та категоріальних дієслівних систем часу, абсолютні та відносні значення часових форм дієслова, граматичний вид та лексичне значення дієслова, визначення категорії стану, проблема середніх станових значень дієслова.

Лексикологія італійської мови

1. *Етимологічний склад* італійської мови: корінні слова; слова іншомовного походження; арабізми, галісізми та інші запозичення.
2. *Типи запозичень у словниковому складі сучасної італійської мови*: етимологічні дублети, гібриди; інтернаціональні слова.
3. *Словниковий склад як система*: традиційні лексикологічні угруповання; лексико-граматичні групи; неологізми; теорія семантичного поля.
4. *Синонімія/антонімія*: типи синонімів; джерела синонімії; полярність значення; морфологічна та семантична класифікація антонімів.
5. *Фразеологія*: різні підходи до класифікації фразеологічних одиниць: семантичний, функціональний, контекстуальний; місце фразеології в сучасній італійській мові.
5. *Інтернаціоналізація італійської мови* – національно-регіональні та локальні варіанти, діалекти.

Стилістика італійської мови

1. Фонологічні виразні засоби та стилістичні прийоми сучасної італійської мови, їх класифікація і характеристики.
2. Стилістичні прийоми синтаксису сучасної італійської мови, їх класифікація і характеристики
3. Стилістична диференціація словникового складу сучасної італійської мови: стилістичні функції нейтральних слів, слів високого та зниженого стилістичного тону.
4. Стилістична семасіологія – фігури якості, фігури кількості.
5. Фігури заміщення:
 - метонімічна група виразних засобів;
 - метафорична група виразних засобів;
 - каламбур, зевгма, іронія.
6. Текст і його основні параметри – дискретність, інтеграція та інформація. Функціональні стилі та підходи до типології текстів. Науковий стиль. Публіцистичний стиль. Художній стиль.

Історія італійської мови

1. Періоди становлення італійської мови
2. Еволюція системи голосних від латинської до італійської.
3. Еволюція системи приголосних від латинської до італійської.
4. Еволюція іменника, прикметника, займенника та числівника від латинської до італійської.
5. Еволюція словесних форм та їх категорій від латинської до італійської.

Література Італії

1. «Божественна комедія» Данте Аліґ'єрі як шедевр світової літератури.
2. Патріотичні мотиви в творчості поета-романтика Уґо Фосколо (на матеріалі вірша «A Zacinto»).
3. Алессандро Мандзоні: між романтизмом та реалізмом (на матеріалі роману «Заручені»).
4. Веризм Джованні Верґи: новаторські підходи до прози та його вплив на формування сучасного реалізму.
5. Неаполітанські романи Матільди Серао як соціальна панорама міста.
6. «Історія» Ельзи Моранте: епопея про Другу світову війну.
7. Альберто Моравія: психологічний реалізм та аналіз суспільства (на матеріалі роману А. Моравія «Чочара»).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ НА ФАХОВОМУ ЗАЛІКУ

Оцінка	Критерії
Зараховано	Ставиться вступнику, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.
Не зараховано	Ставиться вступнику, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Ferrari A. Grammatica: parole, frasi, testi dell'italiano. – Carrocci editore, 2016. – 406 p.
2. Manuale professionale di dizione e pronuncia: come educare la voce parlata, Giancarlo Carboni, Patrizia Sorianello, HOEPLI EDITORE, 2011 – p.197
3. Mariella Zurula. Sapore d'Italia. Antologia di testi sulla cultura italiana con esercitazioni. – Roma: Edilingua, 2016. – 218p
4. Martin T., Magnelli S. Progetto Italiano-Corso di lingua e civiltà italiana, livello B1-B2, libro dei testi.-Edilingua, 2016.
5. Martin T., Magnelli S.. Progetto Italiano-Corso di lingua e civiltà italiana, livello B1-B2, Quaderno degli esercizi, Edilingua, 2016.
6. Nuovo Contatto. Corso di lingua e civiltà italiana per stranieri. Eserciziario B2.

- Loescher, 2017.
7. P. V. Mengaldo, *Prima lezione di stilistica*, Laterza, 2021, - 164 p.
 8. Pegoraro C. *Fonetica pratica della lingua italiana*. Alma Edizioni, 2020
 9. Serianni Luca *Grammatica italiana. Italiano commune e lingua letteraria*. – Torino: UTET Libreria, 2016. – p.550
 10. Дель Гаудіо, Сальваторе. Італійсько - українська лексикологія: порівняльний аспект / Сальваторе Гаудіо Дель. – Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. – 156 с.
 11. Практична стилістика : навч.-метод. посіб. / М. В. Мамич, О. В. Шевченко Бітенська ; нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 72 с.
 12. Раєвська В. І. *Tradurre ed interpretare dall'italiano all'ukraino. Письмовий та усний переклад з італійської мови українською : метод. посібник / І. В. Раєвська*. – Одеса: Одес. нац. ун - т ім. І. І.Мечникова, 2021. – 84 с.

Додаткова

1. Chichiu` Angelo, Chichiu`Gaia. *Grammatica per stranieri con esercizi e soluzioni*. Edizioni Hoepli, 2015.
2. Serianni L. *Il verso giusto*, Laterza, 2021. – pp. 480.
3. Bentivogli B., Florimbii F., Vecchi Galli P. *Filologia italiana*. – Ed. Pearson. – 2021. – 460 p.
4. *Fonetica e fonologia della seconda lingua Teorie, metodi e prospettive per la didattica Bianca Sisinni-Lingue e Letterature Carocci*, 2016. – p.144
5. Італія / Italia: короткий нарис історії. Навч. посібник / І. В. Срібняк. – Рим-Київ: Consortium scientifico-éducatif international Lucien Febvre, 2019. – 206 с.
6. Paolo E.Balboni *Grammatica italiana più*. Edilingua, 2024 – p.286.